

ТАКМИЧЕЊЕ ИЗ ФИЗИКЕ УЧЕНИКА ОСНОВНИХ ШКОЛА
ШКОЛСКЕ 2015/2016. ГОДИНЕ.

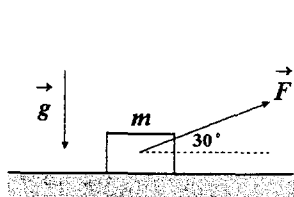

VII
РАЗРЕД

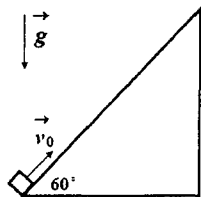
Друштво физичара Србије
Министарство просвете, науке и технолошког
развоја Републике Србије
ЗАДАЦИ

ОКРУЖНИ НИВО
10.04.2016.

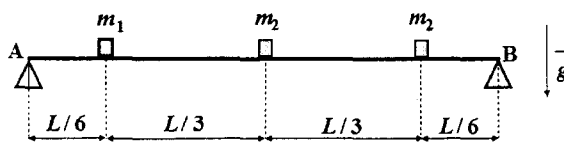
1. Хомогена коцка плива у течности при чему је $1/4$ њене запремине потопљена у течности. Ако се на прву коцку постави друга коцка истих димензија тада је у равнотежном стању потопљено $5/8$ запремине прве коцке. Одредити густину друге коцке. Густина течности је $\rho = 8000 \text{ kg/m}^3$.
2. На тело масе $m = 4 \text{ kg}$ које мирује на хоризонталној подлози делује сила константног интензитета $F = 5 \text{ N}$ у правцу и смеру као што је приказано на слици 1. Коефицијент трења клизања између тела и подлоге је $\mu = 0,2$. Одредити убрзање тела као и интензитет силе трења.
3. Тело које је мировало на дну непокретне стрме равни нагибног угла $\alpha = 60^\circ$ у одређеном тренутку ударцем покренемо уз стрму раван почетном брзином $v_0 = 7 \text{ m/s}$ (слика 2) тако да се након неког времена враћа у почетни положај. После колико времена (од тренутка покретања) ће се тело вратити у тај положај? Коефицијент трења између тела и стрме равни је $\mu = 0,4$.
4. Хомогена греда масе $M = 8 \text{ kg}$ и дужине L постављена је својим крајевима на два ослонаца А и В. На греду су постављена три тела. Маса једног тела је $m_1 = 4 \text{ kg}$, док су масе преостала два тела једнаке и износе $m_2 = 3 \text{ kg}$. Тела су постављена на греди на међусобном растојању и растојању од ослонаца као што је приказано на слици 3. Одредити интензитет силе реакције ослонаца А (N_A) и интензитет силе реакције ослонаца В (N_B).
5. Два такмичара се тркају на стази дужине $s = 100 \text{ m}$, при чему истовремено започињу кретање из мировања са стартне линије. Први такмичар равномерно убрзава $t_1 = 2 \text{ s}$ од поласка да би затим наставио трчати равномерно до циља. Други такмичар равномерно убрзава $t_2 = 3 \text{ s}$ од поласка да би затим наставио трчати равномерно до циља. Оба такмичара истовремено пролазе кроз циљ након $t = 10,4 \text{ s}$ од поласка. Одредити интензитете убрзања такмичара и максимално растојање између њих током трке.

Слика 1

Слика 2

Слика 3

Сваки задатак носи 20 поена.

Задатке припремио: Владимир Чубровић, Физички факултет, Београд

Рецензент: Проф. др Иван Манчев, ПМФ, Ниш

Председник комисије: Проф. др Мићо Митровић, Физички факултет, Београд

Свим такмичарима желимо успешан рад!

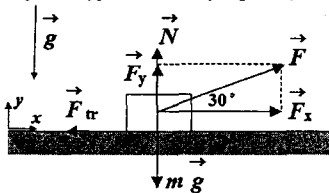
VII
РАЗРЕД

Друштво физичара Србије
Министарство просвете, науке и технолошког
развоја Републике Србије
РЕШЕЊА

ОКРУЖНИ НИВО
10.04.2016.

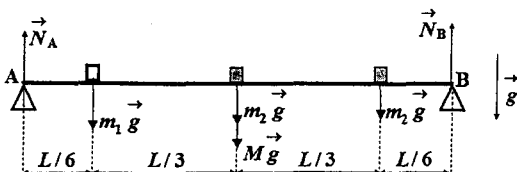
1. Пре постављања друге коцке из једначине $\rho_{k1}Vg = \rho \cdot \frac{1}{4} \cdot V \cdot g$ [7п], добијамо да је густина прве коцке $\rho_{k1} = \frac{\rho}{4}$. Из услова равнотеже након постављања друге коцке $\rho_{k1}Vg + \rho_{k2}Vg = \rho \cdot \frac{5}{8} \cdot V \cdot g$ [10п] добијамо да је густина друге коцке $\rho_{k2} = \frac{3\rho}{8} = 3000 \text{ kg/m}^3$ [2+1п].

2. Компоненте вектора силе $\vec{F}$ дуж координатних оса x и y су редом $F_x = F \frac{\sqrt{3}}{2} \approx 4,33 \text{ N}$ [4п] и $F_y = \frac{F}{2} = 2,5 \text{ N}$ [4п]. Како је интензитет силе трења клизања $F_{tr} = \mu N = \mu(mg - F/2) = 7,348 \text{ N}$ већи од вредности силе која делује на тело у правцу паралелном подлози $F_{tr} > F_x$ [6п] убрзање тела је једнако нули $a = 0$ [3п], а интензитет силе трења је једнак $F_{tr} = F \frac{\sqrt{3}}{2} \approx 4,33 \text{ N}$ [3п]. Да би се тело покренуло потребно је да интензитет силе која делује на тело у правцу паралелном подлози буде већа од интензитета силе трења клизања.

3. Успоренење тела током кретања уз стрму раван је $a_1 = \frac{g}{2}(\sqrt{3} + \mu)$ [4п], а тело се заустави на стрмој равни након времена $t_1 = \frac{2v_0}{g(\sqrt{3} + \mu)}$ [2п] и притом пређе пут $s = \frac{v_0^2}{g(\sqrt{3} + \mu)}$ [2п]. Убрзање тела након што почне да се спушта низ стрму раван је $a_2 = \frac{g}{2}(\sqrt{3} - \mu)$ [4п], а да би дошло до почетног положаја треба да пређе пут s при чему је $s = \frac{a_2 t_2^2}{2}$ [2п], и за то му је потребно време $t_2 = 2v_0 / (g \cdot \sqrt{3 - \mu^2})$ [3п]. На основу претходног тражено време је једнако $t_u = t_1 + t_2 = \frac{2v_0}{g} \left[\frac{1}{(\sqrt{3} + \mu)} + \frac{1}{\sqrt{3 - \mu^2}} \right] \approx 1,52 \text{ s}$ [2+1п].

4. Услов равнотеже сила је $N_A + N_B = m_1g + 2m_2g + Mg$ [5п], а услов равнотеже момената сила, на пример, у односу на ослонац А је $m_1g \cdot \frac{L}{6} + (m_2 + M)g \cdot \frac{L}{2} + m_2g \cdot \frac{5L}{6} = N_B \cdot L$ [9п]. Из претходне две једначине следи да су интензитети сила реакција ослонаца $N_A = \left(\frac{5m_1 + 4m_2 + 3M}{6} \right) \cdot g \approx 91,6 \text{ N}$ [2+1п] и $N_B = \left(\frac{m_1 + 8m_2 + 3M}{6} \right) \cdot g \approx 85 \text{ N}$ [2+1п]. (Могу се користити услови равнотеже момената сила у односу на друге тачке, на пример у односу на ослонац В је $m_1g \cdot \frac{5L}{6} + (m_2 + M)g \cdot \frac{L}{2} + m_2g \cdot \frac{L}{6} = N_A \cdot L$, а у односу на центар полуге је $m_1g \cdot \frac{L}{3} + N_B \cdot \frac{L}{2} = N_A \cdot \frac{L}{2} + m_2g \cdot \frac{L}{3}$).

ТАКМИЧЕЊЕ ИЗ ФИЗИКЕ УЧЕНИКА ОСНОВНИХ ШКОЛА
ШКОЛСКЕ 2015/2016. ГОДИНЕ.

5. За кретање првог такмичара од његовог поласка до проласка кроз циљ важи једначина $\frac{1}{2}a_1t_1^2 + a_1t_1(t-t_1) = s$ [4п], па

је интензитет убрзања првог такмичара $a_1 = \frac{2s}{t_1^2 + 2t_1(t-t_1)} \approx 5,32 \text{ m/s}^2$ [1+1п], а максимална брзина коју постиже

током трке $v_{1m} = a_1t_1 \approx 10,64 \text{ m/s}$. За кретање другог такмичара од његовог поласка до проласка кроз циљ важи

једначина $\frac{1}{2}a_2t_2^2 + a_2t_2(t-t_2) = s$ [4п], тако да је $a_2 = \frac{2s}{t_2^2 + 2t_2(t-t_2)} \approx 3,75 \text{ m/s}^2$ [1+1п], и $v_{2m} = a_2t_2 \approx 11,25 \text{ m/s}$.

Означимо са $l_{\max}$ максимално растојање између такмичара током трке, а са $t_{\max}$ време након ког се постиже

максимално растојање. Од почетка кретања растојање између такмичара се повећава до тренутка ($t_{\max}$) док се

брзине такмичара не изједначе $v_{1m} = v_2 = a_2t_{\max}$, тј. након времена $t_{\max} = v_{1m}/a_2 = (a_1t_1)/a_2$ [3п], па је максимално

растојање између такмичара током трке $l_{\max} = (\frac{1}{2}a_1t_1^2 + a_1t_1(t_{\max} - t_1)) - \frac{1}{2}a_2t_{\max}^2$, односно

$l_{\max} = \frac{a_1(a_1 - a_2)t_1^2}{2a_2} \approx 4,45 \text{ m}$ [4+1п]. Након датог тренутка растојање између такмичара се смањује до краја трке.